

les alqueries pèdia

Fitxa per lesalqueriespèdia / Museu de memòria oral

Nom/Cognom	Alberto Albero Company
Data de naixement	Dimecres 25 de novembre de 1936
Títol	Alberto Albero, la Coordinadora i la segregació
Categories	Segregació
Data i lloc de l'entrevista	Divendres 20 d'octubre de 20017. Casa de l'entrevistat.
Equip entrevistador	Heterotopia CEAP (Nelo Vilar, Cyrille Larpenteur)
Enllaç	https://youtu.be/cWAw0M_4Dco
Extracte	https://youtu.be/wnteyVgd3lo

Sinopsi: Alberto Albero, treballador del poble, ens parla de la seua vida i de la seua implicació en l'associacionisme local, des de la Coordinadora que es va fer càrrec del procés de segregació però també des de l'Associació de Pare d'Alumnes.

Resum / Transcripció:

Parlem durant més d'una hora amb Alberto i la seua dona, Dolores Perís Andrés, que prefereix no eixir en càmera. En l'entrevista és evident la generositat amb què ha treballat, des de l'associacionisme, pel bé de totes i tots, i les preocupacions socials que encara demostra. És gent molt afable i propera i xarrem molt a gust. Alberto és Fill Honorífic de les Alqueries pel seu paper en el procés de Segregació, i també memòria viva d'aquell moment històric.

Alberto Albero Valle naix el dimecres 25 de novembre de 1936, a l'inici de la Guerra, a Banyeres de Mariola, Alacant. Son pare rep la repressió franquista i se'n ve a Borriana, on tenia un familiar a la Papelera del Mijáres. Al principi es queda a Borriana, després passa a les Alqueries, canviant de casa en unes quantes ocasions i amb pocs ingressos. Al vindre, Alberto tenia 3 ó 4 anys, s'ha criat ací i es sent 'alqueriero'.

Al llarg de la seua vida ha treballat en “almacens”, ha anat a collir, ha sigut cap de quadrilla, ha comprat fruita per tot l'Estat: Extremadura, Andalusia, Múrcia, Lleida... Peres, pomes, raim... Va ser xofer i també sap què és estar aturat.

Va anar a l'escola de la Plaça, on ara està la llar del pensionista. Era una escola pública que pertanyia a Vila-real.

Als 14 ó 15 anys va entrar a treballar en una vaqueria per 7 ó 8 pessetes per setmana. En casa eren una xica i dos xics.

LA COORDINADORA

Parlem de la Coordinadora, on Alberto va ser una de les deu persones que van treballar per la segregació de Vila-real. Conta que es va moure quan es va fer el clavegueram [1976; [una fotografia en esta Col·lecció](#)]; fins aleshores les cases tenien pous cecs. A l'acabar-lo el terreny s'afonava molt, no ho van fer bé, i van pensar de fer una associació de veïns per poder reclamar a l'Ajuntament de Vila-real. A les reunions hi havia diferents opinions, el que es va decidir és que cada entitat del poble designara un representant. Al principi la Coordinadora tenia 23 ó 24 membres; Alberto representava a l'Associació de Pares d'Alumnes, Antonio Marco, el pintor, als ciclistes, etc. No hi havia partits polítics. [5 min.] Un any després només en quedaven 10, per cansament o per escepticisme; esta era la tercera vegada que s'intentava la segregació.

Primer van anar a un advocat de Castelló, però els va dir que podia costar molt diners, un milió de pessetes, per exemple. Després ho van intentar amb Antonio Tirado, que seria alcalde de Castelló [pel PSOE, entre 1979 i 1987]; este els va animar a tirar avant. El primer que els va dir és que comptaren quant es pagava a Vila-real, per demostrar que podien ser autosuficients i que no perjudicarien a Vila-real. Van intentar pressionar a la UCD [aleshores al poder en el Govern central], però finalment van anar a plet. Al Govern valencià estava de president Enrique Montesinos, que diu que els va ajudar molt; els va buscar un advocat especialista en separacions de pobles, i fins i tot van estar sovint a sa casa a Borriana. El Consell d'Estat va acceptar el dret a la segregació, però aleshores Vila-real va amenaçar amb la dimissió de l'ajuntament i es va parar el procés. Parla també de l'ajuda del lletrat Enrique Bueso, que té un carrer al seu nom. Diu que van tindre molta ajuda fora.

Mentrestant al poble hi havia gent que pensava que no prosperaria perquè la Coordinadora tenia una majoria de membres d'esquerra. [10 min.] Es van trobar molts entrebancs; ens conta algunes anècdotes: aleshores les festes les organitzava una penya. Al programa de festes l'alcalde de Vila-real ocupava la primera fulla; van intentar convèncer a la penya que no posaren a l'alcalde, però quan este es va assabentar els va amenaçar de llevar-los la subvenció, i van recular. I com açò moltes coses.

Es feien moltes assemblees i hi havia debat, de vegades pareixia que no eixiria. En dos ocasions van eixir a replegar diners pel poble, casa per casa, 2.000 pessetes per casa. Ahí va anar molt bé, diu que van pagar entre el 70 i el 80 % de les famílies. Alberto guarda documentació de tot. Hi havia qui no podia, o que posava només 100 pessetes; de vegades trobaven algú que els deia que no volia ficar-se en “política”.

Més tard va passar el cas a València i es va acceptar la segregació, però de nou va haver problemes amb el repartiment del terme, sent Guardiola Conseller d'Agricultura i Enrique Ayet (PSOE) alcalde de Vila-real.

Ens conta que la Coordinadora va fer quatre còpies de l'Expedient per a distintes administracions (Vila-real, Diputació, Generalitat, Madrid); a Vila-real, el secretari de l'Ajuntament els va ajudar molt, entre altres coses va dur el dossier a Madrid personalment, per evitar que s'extraviara.

Després va arribar la glòria, les alegries, les felicitacions de la gent del poble. Als 30 anys de la declaració de poble [en 2015] l'Ajuntament va reconèixer la faena que van fer i els va fer fills honorífics. Alberto pensa que s'hauria d'haver fet abans, pels 25 anys, per exemple, i es mostra decebut perquè el reconeixement no siga unànime.

El procés per a la segregació va estar actiu de 1978 a 1985. **[15 min.]** Es va treballar molt i de forma molt creativa. Parlem del programa de RTVE [*'Usted, por ejemplo', en una emissió del 24 de setembre de 1983 titulada "Conflictos municipales", accessible des de lesAlqueriespèdia*] que van vindre a gravar pel poble. A les Alqueries van tindre molta col·laboració: es van fer banderoles per a tots els balcons del poble, per exemple. Alberto es recorda penjat de la barana del pont sobre la N-340 per posar el VOLEM SER POBLE, o com es va pintar el text pels carrers, que era una cosa que estava prohibida. Es van manifestar al plenari de Vila-real o es van tancar a les oficines municipals de Vila-real a les Alqueries -fins que els van expulsar. A les eleccions municipals de 1983 es va demanar que no es votara, i a penes va haver 30 ó 40 vots. Es feia una proposta mediàtica per visibilitzar el seu problema.

[20 min.] En ser poble els canvis es van notar immediatament, començant pel col·legi nou. Fins aleshores les escoles estaven repartides: una a la carretera, una altra a la Creueta [*l'actual Casal Jove*], una a la plaça i una altra en un magatzem de taronges, perquè els xiquets no cabien en un sol centre. Quan es va consolidar el procés de segregació, l'ajuntament de Vila-real va reaccionar i va fer el primer Grup escolar.

Des de la Coordinadora només patien pels diners.

A les assemblees acudia la major part del poble. Es feien de nit, en un poble fragmentat urbanísticament, entre camps de tarongers. La Caixa cedia el seu saló. Les assemblees eren populoses, anava moltíssima gent.

Alberto reivindica també el seu paper en l'Associació de Pares d'Alumnes (A.P.A.). A les Alqueries no hi havia ni guarderies ni escoles dignes. En arribar la democràcia es va muntar una guarderia, però no l'obrien. L'A.P.A. va acudir al representat de les Alqueries en Vila-real, però este no sabia res. Es van oferir a dur-la ells, però el tal representant els va dir: "*Vosaltres vos penseu que l'Ajuntament donarà açò a qualsevol?*". Van anar directament a l'ajuntament de Vila-real, els van oferir fer-se càrrec i els ho van acceptar, amb l'única condició que el *baveret* no fóra obligatori. La van inaugurar i van buscar gent per dur-la; un capellà del convent de les monges els va aconsellar molt. Després li van demanar a la Caixa una furgoneta per replegar els xiquets de més lluny i els la van donar. Quan es va quedar menuda els van posar un autobús. **[25 min.]** L'A.P.A. s'ocupava de la guarderia i de tots els col·legis.

Parlem d'associacionisme i de Caixalqueries, que diu que era *l'Ajuntament* de les Alqueries: per a caçadors, ciclistes, futbol... Per això els *alquerieros* "senten" molt la Caixa, tot i que ara el poble ja no hi pinta res. Quan parla de la Caixa pensa en la junta que hi havia en aquell moment.

En l'actualitat tot ha canviat. Alberto té poc de gust pels "adelantos": el mòbil quasi no el gasta. De matí va a passejar amb Dolores, després pega una miradeta als horts, de

vesprada va al Casino... Té 14 ó 15 fanecades d'hort; abans això era una riquesa, hui una ruïna. Cooperatives senyeres com Agroal està quasi arruïnada. A les Alqueries hi havia dos cooperatives molt fortes. Però l'economia del poble està en la faena que donen les fàbriques. Els comerciants i terratinents, que abans eren els rics, les passen canutes. El 80% dels joves treballen en fàbriques, la resta encara van a tallar, a collir i als magatzems de la taronja. **[30 min.]** La riquesa està repartida.

Pensen que el poble esdevé un poc dormitori cada vegada més. Diuen que hi ha poc d'atur, parlem que hi ha molta gent de fora, que cuiden als vells i fan molt de paper, tot i que se'ls critica.

Després de la Guerra també va vindre molta gent, per exemple de Terol. Compraven terra i s'instal·laven allí.

Ens conten que Dolores és de Borriana, i que fins als dos o tres anys després de casar-se va mantindre una tenda allí. Després ella anava al magatzem i cuidava els 4 fills, ell passava molt de temps fora, comprant fruita.

De joves les activitats eren passejar fins a Borriana, anar al cine, al ball... Encara van a ballar.

[5 min.] De vegades ha vingut grups d'escolars a preguntar-li coses, ell col·labora tant com pot i explica el procés de segregació.

Per acabar, Alberto ens mostra algunes ferramentes del camp, ja en desús: un gran lligó de puntes, dels que s'utilitzaven per rompre fondo en la primera treballada de l'any, quan al sol hi havia sola; i uns ganxos dels usats per traure el fem dels corrals.

Per indicació de Dolores ens conta l'anècdota dels borregos: Després de la Guerra son pare va comprar tres borregos [*com es feia esta compra ho conta [Vicent Ros](#) en la seua entrevista*], els va vendre i amb les 1000 pessetes que va guanyar va comprar bicicletes. L'any següent en va comprar 6 però no en va vendre ni un...

Parlem dels Anys de la Fam; conta que son pare aleshores encara no tenia terra, treballava a la paperera i tenia 3 fills. Diu que passaven fam.

Tornem als lligons: a la segona i tercera treballada ja se n'utilitzava un normal. Aleshores es treballava tots els regons, no hi havia herbicida ni *rotovatos*. Quan van arribar les maquinetes, que treballaven 5 ó 6 fanecades en un dia, els treballadors tenien por de quedar-se sense faena. Els avanços són bons per a tots, ens diu.